

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**ПІВДЕННИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ
НАУКОВИЙ ЦЕНТР НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРІОРИТЕТИ
РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА
УКРАЇНИ»**

12-13 грудня 2014 р.

Частина II

**Херсон
Видавничий дім «Гельветика»
2014**

УДК 342.52(477)(063)

ББК 67.9(4Укр)я43

Т 33

Редакційна колегія:

Стратонов В. М. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри галузевого права, декан юридичного факультету;

Стрельцов Є. Л. – д.ю.н., професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений діяч науки і техніки України, вчений секретар Південного регіонального наукового центру НАПрН України;

Казанчан А. А. – к.ю.н., доцент, завідувач кафедри адміністративного і господарського права;

Новікова М. М. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри історії та теорії держави і права;

Зубенко В. В. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри історії та теорії держави і права;

Риженко І. М. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри галузевого права;

Гавловська А. О. – старший викладач, помічник декана юридичного факультету.

Відповідальний за випуск:

Стратонов В. М. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри галузевого права, декан юридичного факультету Херсонського державного університету.

Тенденції та пріоритети реформування законодавства України: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 12-13 грудня 2014 р. – Херсон : У 2 частинах. Видавничий дім «Гельветика», 2014. – Частина II. – 212 с.

ISBN 978-617-7178-54-4

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на всеукраїнську науково-практичну конференцію «Тенденції та пріоритети реформування законодавства України», яка відбулася на базі юридичного факультету Херсонського державного університету 12-13 грудня 2014 р.

УДК 342.52(477)(063)

ББК 67.9(4Укр)я43

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Вороніна В. В. Історія розвитку державного внутрішнього фінансового контролю та аудиту	7
Головко С. Є. Закордонний досвід оподаткування землі	11
Грінь А. А. До питання форм реалізації дискреційних повноважень органів виконавчої влади	14
Джабраїлов Д.С. До питання меж адміністративно-правового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання в Україні	17
Д'яков М. О. Державні службовці та корупція у світлі сучасних активних реформаційних процесів	21
Кемінь С. В. Зарубіжний досвід реалізації валютної політики шляхом використання монетарного механізму	24
Латковський П. П. Бюджетна система та принципи її побудови	27
Майданевич Н. В. До питання про адміністративно-правове значення електроенергетики України	30
Маріхін К. В. Правовий режим оподаткування у спеціальних (вільних) економічних зонах	34
Мішустін М. К. Особливості нерухомого майна як об'єкта адміністративно-правового регулювання в Україні	37
Ніканорова О. В. Особливість суб'єктивного складу охоронних правових відносин у митній справі України	41
Павлюх О. А. До питання правового регулювання спеціалізованого зовнішнього контролю та адміністративного примусу у сфері оподаткування	43
Поворозник Ю. М. Досвід організації публічної адміністрації в Україні та Бельгії (порівняльно-правовий аспект)	47
Поворознюк М. І. Зміст позовного провадження в адміністративному судочинстві	50
Савескул А. В. Актуальні питання правового статусу морської арбітражної комісії при Торговельно-промисловій палаті України	53
Семенченко С. О. Шляхи удосконалення законодавства України у сфері охорони здоров'я	57
Сероветнік О. О. Співвідношення понять «адміністративна реформа» та «реформа адміністративного права»	59

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ЗОВНІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ

Правове регулювання у державі та суспільстві є важливою умовою створення стабільного правового порядку. Такий правовий порядок передбачає наявність органів, інститутів і установ, здатних забезпечити захист і охорону від порушень прав і законних інтересів громадян та інших категорій осіб, які закріплені діючими нормами права. Соціальна мета правового регулювання – досягнення соціально-корисних результатів і створення необхідних умов для прогресивного розвитку і процвітання суспільства.

Теоретичні підходи до визначення сутності поняття правового регулювання характеризують його як спеціальний юридичний механізм дії права на поведінку та діяльність суб'єктів. Правове регулювання – це здійснюване громадянським суспільством або державою за допомогою правових засобів упорядкування, охорона та розвиток суспільних відносин [1]. Результатом правового регулювання завжди є формування юридичної основи та визначення орієнтирів для організації діяльності учасників відносин, що регулюються даною нормою і напрямів досягнень фактичних цілей права.

Серед великої кількості державних органів як суб'єктів, які можуть здійснювати правове регулювання у різних сферах життєдіяльності, в тому числі і в сфері оподаткування, є державні інспекції та служби. Саме вони наділені функцією спеціалізованого зовнішнього контролю, а їх основним завданням є здійснення державного контролю в тій чи іншій сфері державної діяльності. На даний час нам відомі такі інспекції: автомобільна, пожежна, охорони праці, тощо, а щодо служб, то це санітарна, фіскальна (митна, податкова), контрольно-ревізійна. Спільним для цих суб'єктів правового регулювання є те, що вони належать до органів державного управління або є їх самостійними структурними підрозділами з колом юрисдикційних повноважень та, являючись контролюючими органами іншої відомчої приналежності відносно підконтрольних їм структур, вони здатні здійснювати міжвідомчий контроль.

Сутність контролю як функції управління у різних сферах, в тому числі і у сфері оподаткування полягає у спостереженні та перевірці розвитку суспільної системи й усіх її елементів відповідно до визначених напрямів, а також у запобіганні та виправленні можливих помилок і неправомірних дій, що перешкоджають такому розвитку.

Зважаючи на значущість контролю у даному питанні, проблемам його здійснення були присвячені дослідження багатьох науковців адміністративістів сучасності: Авер'янова В. Б., Андрійко О. Ф., Афанасьєва В. Г., Бандурки О. М., Бахраха Д. М., Битяка Ю. П., Гарашука В. М., Голосніченка І. П., Ківалова С. В., Ковалія Л. В., Кубка Є. Б., Лазарева Б. М., Нижник Н. Р., Портнова В. П., Рабіновича П. М.,

Ремньова В.І., Селіванова А.О., Старилова Ю.М., Студенікіної М.С., Тихомирова Ю.О., Тищенко М.М., Цветкова В.В., Чіркiна В.Є., Шемшученка Ю.С., Шоріної К.В. та ін.

Якщо брати до уваги дослідження вище вказаних науковців, то потрібно зазначити, що у більшості наукових праць контроль досліджувався не тільки як самостійна категорія та функція, але й у комплексі з іншими інститутами адміністративного права, засобами забезпечення законності та дисципліни у державному управлінні. Так, аналізуючи розгляд предметів адміністративного права одним із яких є широкий комплекс суспільних відносин, що виникають у зв'язку з реалізацією функції контролю як функції управління можна встановити що правове регулювання практично здійснюється державними службовцями, тому в юридичній науці правове регулювання цих відносин відносять до правового інституту адміністративного права [2, с. 21]. Це обумовлюється тим, що в нормах, які регламентують діяльність державних службовців у сфері здійснення контролю як представників сфери державного управління виявляються особливості адміністративно-правового регулювання управлінських суспільних відносин, які мають своє відображення у методах правового регулювання державної служби.

Також необхідно зазначити, що у свою чергу, норми адміністративного права регулюють відносини в сфері реалізації виконавчо-розпорядчих функцій державних органів, надають одному із суб'єктів управлінських правовідносин владиних повноважень по відношенню до інших [3, с. 35].

Згадуючи вище викладений підхід до визначення сфери правового регулювання та суб'єктів, які його можуть здійснювати необхідно відмітити, що реалізація державної податкової політики та політики у сфері державної митної справи, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків і зборів, митних та інших платежів, державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, державної політики з адміністрування єдиного внеску, а також боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань сплати єдиного внеску, державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установлений законом строк, дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, торгових патентів та інші повноваження покладаються на Державну Фіскальну службу України (далі ДФС) як орган державного управління [4].

Контрольні повноваження даного органу та його посадових осіб закріплено в Митному кодексі України та Податковому кодексі України, положеннях про фіскальну службу та її підрозділи, інших нормативних актах. Вона контролює своєчасне подання платниками податків бухгалтерських звітів і балансів, податкових розрахунків, звітів, декларацій та інших документів, пов'язаних із обчисленням платежів у бюджет, а також перевіряє достовірність цих документів щодо правильності визначення прибутку, доходу, інших платежів у бюджет;

контролює додержання громадянами законодавства про індивідуальну трудову діяльність; забезпечує застосування та своєчасне стягнення сум фінансових санкцій за порушення податкового законодавства, а також стягнення адміністративних штрафів за порушення податкового законодавства, допущені посадовими особами підприємств, установ, організацій і громадянами; передає правоохоронним органам матеріали про факти порушень, за які передбачено кримінальну відповідальність, тощо.

Для реалізації цих функцій підрозділам ДФС надано право проводити в будь-яких суб'єктів підприємництва перевірки грошових документів, бухгалтерських книг, звітів, планів, кошторисів, декларацій та інших документів, пов'язаних із обчисленням і сплатою податків та інших обов'язкових платежів у бюджет; одержувати необхідні пояснення, довідки й відомості з питань, що виникають під час перевірок; обстежувати будь-які приміщення підприємств, установ, організацій і громадян, що використовують для одержання доходів або пов'язані з утриманням об'єктів оподаткування.

Як ми бачимо, все вище перелічене можна віднести до заходів адміністративного примусу (далі заходів) як методу впливу на поведінку суб'єктів суспільних відносин у сфері оподаткування, а саме до заходів адміністративного попередження, які мають на меті не дозволити скоїтися протиправному вчинку, вони застосовуються, коли правопорушення тільки передбачається.

Інший вид заходів – запобіжні адміністративні заходи призначені для того, щоб припинити протиправний вчинок та мінімізувати збитки (вимога до громадянина чи посадової особи припинити правопорушення; обов'язкові до виконання приписи певним суб'єктам про припинення порушення прав; застосування певними органами вогнепальної зброї як крайнього заходу). Таким чином, їх цільове призначення: запобігання неправомірної поведінки полягає в: а) припиненні протиправної поведінки; б) усуненні шкідливих наслідків протиправної поведінки; в) створенні необхідних умов для можливого в майбутньому притягнення винної особи до адміністративної відповідальності (складання протоколу про адміністративне правопорушення).

Останні заходи – заходи відповідальності за порушення нормативно-правових положень застосовуються, коли встановлений склад протиправного вчинку, коли вчинок є правопорушенням. Цей вид заходів адміністративного примусу може характеризувати результати контролю. Так, прийнято вважати, що за результатами контролю у випадках, передбачених законодавством, органи ДФС мають право зупиняти операції підприємств, установ і організацій по розрахункових, інших рахунках у банках; вилучати в підприємств, установ і організацій документи, що свідчать про приховування (заниження) прибутку (доходу), й застосовувати до підприємств, установ, організацій фінансові санкції, а громадян – притягати до адміністративної відповідальності.

Отже, наявність правового регулювання дає можливість за допомогою правових норм і інших юридичних засобів впливати на суспільні відносини з метою їхнього упорядкування, розвитку і захисту. Правове регулювання, яке вважається просто необхідним елементом для підтримки законності і правопорядку в сфері оподаткування як основи і невід'ємної умови нормального життя ци-

вілізованого суспільства, покликане здійснювати за допомогою правових засобів упорядкованість суспільних відносин відповідно до цілей держави.

Коло суб'єктів, які можуть здійснювати правове регулювання залежить від сфери діяльності та законодавчої регламентації їх компетенції. Як виняток із загальних правил, іноді суб'єктам правового регулювання може надаватися право діяти на власний розсуд, але не переступаючи меж дозволеної, зобов'язаної або забороненої поведінки.

Щодо контролю, то його потрібно вважати необхідною умовою підтримання дисципліни, законності, порядку і організованості, охорони свобод і дотримання прав громадян у процесі діяльності держави в сфері оподаткування. Він як явище багатогранне розглядається як вид діяльності та виступає в якості функції управління.

Тому, оскільки контроль виступає не в ізольованому вигляді, а здійснюється з урахуванням змісту конкретної діяльності, його обсяг, форми і методи проведення диференціюються залежно від специфіки сфер і галузей управління, місця суб'єкта, який здійснює контроль, у системі державної організації або механізму державного управління. Саме тому, варто звернути увагу на поєднання контролю як функції державного управління із заходами адміністративного примусу. Такий підхід дозволяє збільшити значимість контролю та адміністративного примусу щодо правового регулювання суспільних відносин пов'язаних з вчиненням правопорушень у сфері оподаткування.

Також, необхідно наголосити на тому, що адміністративно-попереджувальна робота в сфері оподаткування являється важливим компонентом правового регулювання та забезпечення законності, порядку і дисципліни.

Список використаних джерел:

1. А.М.Колодій, В.В.Копейчиков, С.Л.Лисенков. Теорія держави і права: навч. посіб. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 420 с.
2. Адміністративне право України: [підручник для юрид. вузів і фак] / [Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін.]; [за ред. Ю. П. Битяка]. – Харків: Право, 2000. – 520 с.
3. Коваль Л.В. Адміністративне право: [Курс лекцій для студентів юрид. вузів та факультетів] / Л.В. Коваль. – К.: Вентурі, 1998. – 208 с.
4. Про Державну фіскальну службу: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236 // http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP140236.html
5. Нозріна Т. Ю. Щодо питань правового регулювання контролю у сфері державної служби / Т. Ю. Нозріна // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского / Серия «Юридические науки». – 2010. – № 2. – Том 23 (62). – С. 325–331.